

U 77/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av europeiska företagsplånböcker

I enlighet stöd av 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 19 november 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av europeiska företagsplånböcker (COM (2025) 838 final) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 29 januari 2026

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen

Konsultativ tjänsteman Laura Kolinen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
INFÖRANDE AV EUROPEISKA FÖRETAGSPÅNBÖCKER****1 Bakgrund**

Kommissionen lade den 19 november 2025 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av europeiska företagsplånböcker (COM (2025) 838 final). Syftet med förslaget är att ta fram en gemensam lagstiftning för europeiska företagsplånböcker (nedan även *företagsplånbok*) som gör det möjligt för ekonomiska aktörer att sköta ärenden med offentliga organ och övriga ekonomiska aktörer elektroniskt och över gränserna.

Förslaget är en del av EU:s bredare politiska agenda för att stärka konkurrenskraften, minska den administrativa bördan och skapa en digitalt integrerad inre marknad. Förslaget främjar de mål som fastställs i kommissionens strategi för den inre marknaden, som förutsätter en mer omfattande digitalisering i EU för att den inre marknaden ska fungera optimalt. Förslaget bidrar även direkt till EU:s strategiska agenda 2024–2029, konkurrenskraftskompassen, SMF-strategin för ett hållbart och digitalt EU och policyprogrammet för det digitala decenniet, som alla belyser behovet av interoperabilitet och digitala offentliga tjänster.

Till förslaget hör också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i dess lydelse enligt förordning (EU) 2024/1183 (nedan *reviderad eIDAS-förordning*). Den reviderade eIDAS-förordningen innehåller en gemensam lagstiftning för europeiska digitala identitetsplånböcker som kan användas av både fysiska och juridiska personer. I den reviderade eIDAS-förordningen föreskrivs det dessutom om elektroniska betrodda tjänster och kraven på tillhandahållandet av dem.

I egenskap av ordförandeland för Europeiska unionens råd har Cypern som mål att uppnå rådets allmänna vision av förslaget i telekommunikationsrådet i juni 2026.

2 Förslagets syfte

Syftet med förslaget är att förbättra EU:s digitala inre marknads funktion genom att förenkla och underlätta interoperabiliteten mellan ett offentligt organ och en ekonomisk aktör samt mellan ekonomiska aktörer. Förslaget syftar i synnerhet till att minska den administrativa bördan för offentliga organ och ekonomiska aktörer, göra processerna för kravenlighet smidigare och förbättra utbudet av tjänster. Syftet med förslaget är att skapa ett harmoniserat sätt att identifiera sig elektroniskt och utbyta information, och på så sätt förhindra att medlemsstaternas åtgärder differentieras.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll**3.1 Centrala definitioner**

Artikel 3 i förslaget innehåller bestämmelser om de definitioner som ska användas i förordningen. Enligt 1 punkten är den europeiska företagsplånboken en digital lösning som gör det möjligt för dess innehavare att på ett säkert sätt förvara uppgifter om sig själva och elektroniska intyg samt använda dem för att vidta olika åtgärder elektroniskt. Dessutom innehåller definitionen företagsplånbokens centrala funktioner, som beskrivs närmare nedan i avsnitt 3.2. Företagsplånboken är avsedd att användas av ekonomiska aktörer. Med ekonomisk aktör avses enligt definitionen i förslaget en fysisk eller juridisk person eller en grupp av sådana personer, som agerar kommersiellt eller yrkesmässigt i syften som är förknippade med deras affärsverksamhet eller yrke (artikel 3.4). Enligt den utredning som kommissionen hittills gett är avsikten att definitionen av ekonomiska aktörer ska vara bred och göra det möjligt för olika aktörer att använda företagsplånboken. De ekonomiska aktörer som avses i förslaget kan också vara icke-vinstdrivande aktörer när de agerar i yrkesmässigt syfte.

Offentliga organ är skyldiga att godkänna den europeiska företagsplånboken för vissa åtgärder i deras e-tjänster (se närmare uppgifter i avsnitt 3.4). Med ett offentligt organ avses enligt definitionen i förslaget för det första unionsenheter (artikel 3.5). För det andra är de offentliga organ som avses i förslaget nationella, statliga, regionala eller lokala myndigheter eller offentligrättsliga organ, eller sammanslutningar som bildats av en eller flera sådana organ. För det tredje betraktas också privata aktörer som offentliga organ när och i den utsträckning som de har bemyndigats att sköta offentliga tjänster. Enligt den utredning som kommissionen hittills gett är avsikten att även definitionen av offentliga organ ska vara bred, så att de användningsfall som är viktiga för den inre marknaden i stor utsträckning blir en del av situationer där förslaget tillämpas.

3.2 Europeiska företagsplånböcker

En gemensam lagstiftning för europeiska företagsplånböcker tas fram i förslaget. Med hjälp av företagsplånboken kan man för det första identifiera sig elektroniskt. Detta innebär i praktiken att innehavare av en företagsplånbok, dvs. de ekonomiska aktörer som infört plånboken, på ett tillförlitligt sätt kan visa att de är just den ekonomiska aktör som de påstår sig vara. För det andra kan man med hjälp av företagsplånboken göra kvalificerade elektroniska underskrifter och elektroniska stämplat som uppfyller kraven i den reviderade eIDAS-förordningen. För det tredje gör företagsplånboken det möjligt att hantera, använda och utfärda olika elektroniska intyg. De elektroniska intygen är elektroniska attributsintyg enligt den reviderade eIDAS-förordningen. I praktiken kan företagsplånboken alltså innehålla olika intyg och tillstånd som hänför sig till den ekonomiska aktörens verksamhet och som kan förvaras och användas på ett tillförlitligt sätt med hjälp av företagsplånboken. Intyg som utfärdas kan vara exempelvis fraktsedlar, digitala produktcertifikat och elektroniska arbetsintyg eller andra behörighetsintyg. I förslaget harmoniseras dock inte de olika intygen, utan det görs i lagstiftningen på sektornivå. För det fjärde omfattar företagsplånboken en tillförlitlig kommunikationstjänst, dvs. en kvalificerad elektronisk registrerad distributionstjänst enligt den reviderade eIDAS-förordningen, med hjälp av vilken man kan skicka och ta emot elektroniska dokument. Dessa fyra funktioner i företagsplånboken har konkretiserats ur olika synvinklar i artikel 5 i förslaget. Enligt förslaget kan företagsplånboken också ha andra funktioner, förutsatt att de inte äventyrar företagsplånbokens konfidentialitet, integritet och tillgänglighet.

Varje ekonomisk aktör kan använda en egen europeisk företagsplånbok. Förslaget möjliggör dock att företagsplånboken hos en ekonomisk aktör i praktiken kan användas av flera olika personer, som i förslaget benämns behöriga företrädare. Enligt definitionen i förslaget avses med behörig företrädare en fysisk eller juridisk person som agerar på uppdrag av en innehavare av en europeisk företagsplånbok vid användning och hantering av en utsedd europeisk företagsplånboks funktioner på grundval av en behörighet som innehavaren av

företagsplånboken har beviljat (artikel 3.18). I förslaget harmoniseras dock egentligen inte vilka åtgärder varje person kan vidta med företagsplånboken och under vilka förutsättningar. Detta grundar sig i stället på annan lagstiftning, såsom medlemsstaternas nationella lagstiftning om befogenheter och namnteckningsrätt. Enligt förslaget omfattar de europeiska företagsplånböckerna dock också inbyggd hantering av befogenheter, varvid den ekonomiska aktören självständigt kan ansvara för att bevilja behöriga företrädare befogenheter att utnyttja företagsplånböckernas olika funktioner.

Bestämmelser om de tekniska kraven på den europeiska företagsplånboken, såsom nödvändiga gränssnitt, finns i artikel 6. Företagsplånboken består tekniskt sett av två delar: en del som syns för användaren och som exempelvis kan vara webbläsarbaserad samt ett bakomliggande system som möjliggör automatisering av processerna. Företagsplånboken ska ha de gränssnitt som behövs för att möjliggöra interaktion med andra europeiska företagsplånböcker, europeiska digitala identitetsplånböcker enligt den reviderade eIDAS-förordningen samt förlitande parter för företagsplånboken. Med en förlitande part avses i praktiken en aktör som litar på den information som finns i företagsplånboken och tillhandahåller tjänster eller på annat sätt möjliggör e-tjänster utifrån den. I praktiken kan de förlitande parterna vara exempelvis olika e-tjänster och webbutiker.

Förslaget förpliktar inte medlemsstaterna att tillhandahålla en europeisk företagsplånbok, utan till denna del är förslaget till sin natur möjliggörande och stöder sig på marknadsvillkor i fråga om tillhandahållandet av företagsplånböcker. Bestämmelser om kraven på tillhandahållare av företagsplånböcker finns i artikel 7 i förslaget. Enligt den kan företagsplånboken endast tillhandahållas av aktörer som är etablerade i unionen, har sitt huvudsakliga verksamhetsställe och sin huvudsakliga verksamhet i unionen och inte utgör en risk för unionens säkerhet. Tillhandahållare av europeiska företagsplånböcker ska uppfylla åtminstone kraven på icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster som avses i artikel 19a i den reviderade eIDAS-förordningen samt iaktta Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (nedan *NIS 2-direktivet*). Tillhandahållaren av företagsplånboken kan vara en aktör inom den privata eller den offentliga sektorn.

3.3 Identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker

De europeiska företagsplånböckerna ska ha en innehavare, som är den ekonomiska aktör eller det offentliga organ som innehar eller har nyttjanderätt till den aktuella europeiska företagsplånboken (artikel 3.7). Den europeiska företagsplånboken innehåller identifieringsuppgifter för dess innehavare, utifrån vilka företagsplånbokens innehavare kan identifieras elektroniskt.

Bestämmelser om identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker och om utfärdande av dem finns i artikel 8 i förslaget. I artikeln föreskrivs om uppgiften för tillhandahållare av identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker. Tillhandahållaren av identifieringsuppgifter för innehavaren kan vara en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster enligt den reviderade eIDAS-förordningen, ett offentligt organ eller, i fråga om unionens institutioner, kommissionen (artikel 3.3). Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de autentiska källor som används för att kontrollera de uppgifter som behövs för att utfärda identifieringsuppgifter. Kommissionen ska föra en förteckning över dessa källor i ett maskinläsbart format. Identifieringsuppgifterna ska utfärdas antingen som kvalificerade elektroniska attributsintyg, som elektroniska attributsintyg utfärdade av eller på uppdrag av ett offentligt organ eller som elektroniska attributsintyg utfärdade av kommissionen.

Alla former i vilka identifieringsuppgifterna kan tillhandahållas är elektroniska betrodda tjänster enligt den reviderade eIDAS-förordningen och i den finns det närmare bestämmelser om kraven på dem. Identifieringsuppgifterna ska innehålla åtminstone den ekonomiska aktörens eller det offentliga organets officiella namn samt dess unika identifieringskod. Dessutom ska kommissionen inrätta och upprätthålla ett system för intyg för identifieringsuppgifter.

I artikel 9 i förslaget finns det bestämmelser om den unika identifieringskoden för innehavare av europeiska företagsplånböcker. Enligt artikeln ska en europeisk unik identifieringskod (nedan *EUID-kod*) användas som unik identifieringskod för innehavaren av en företagsplånbok när en ekonomisk aktör redan har tilldelats en sådan. I annat fall ska en ny unik identifieringskod skapas för en ekonomisk aktör eller ett offentligt organ. Denna ska dock i princip inte vara en EUID-kod, utan någon annan identifieringskod. Kommissionen skapar och tilldelar unionens institutioner den unika identifieringskoden.

Artikel 10 innehåller bestämmelser om det europeiska digitala registret. Enligt artikeln inrättar, driver och underhåller kommissionen ett europeiskt digitalt register som fungerar som en tillförlitlig källa för information för innehavare av europeiska företagsplånböcker. Registret har formen av en webbapplikation som omfattar både ett maskinläsbart gränssnitt och ett säkert, webbaserat användargränssnitt. Tillhandahållare av europeiska företagsplånböcker ska vid tillhandahållandet av företagsplånboken förse kommissionen med den information som behövs för att upprätthålla registret. Kommissionen ansvarar för att informationen inkluderas i registret. Det europeiska digitala registret är tillgängligt endast för innehavare av företagsplånböcker, deras behöriga företrädare och tillhandahållare av företagsplånböcker. Ändringar och radering av information ska meddelas till kommissionen utan dröjsmål och senast inom en arbetsdag.

3.4 Bindande verkan och godtagande

För att möjliggöra elektronisk ärendehantering med en europeisk företagsplånbok innehåller förslaget bestämmelser om principen om likvärdighet (artikel 4). Enligt principen medför användningen av de centrala funktionerna hos en europeisk företagsplånbok samma rättsliga verkan som om motsvarande åtgärd hade utförts personligen, i pappersform eller på något annat juridiskt godtagbart sätt. Samma rättsliga verkan gäller även situationer där är en egenföretagare eller en enskild näringsidkare använder en tillförlitlig kommunikationstjänst på de villkor som anges i artikeln.

I förslaget åläggs offentliga organ att göra det möjligt att vidta vissa åtgärder genom att använda den europeiska företagsplånboken i situationer där det är fråga om att uppfylla en ekonomisk aktörs rapporteringsskyldighet eller andra krav på administrativt förfarande (artikel 16). Ovannämnda åtgärder som ett offentligt organ ska möjliggöra är elektronisk identifiering, elektroniskt undertecknande eller stämpling, inlämning av dokument samt sändning och mottagande av anmälningar. För att möjliggöra ärendehantering ska offentliga organ enligt förslaget också själva använda en företagsplånbok. I förslaget föreskrivs en undantagsperiod på 36 månader för medlemsstaterna, under vilken det inte är obligatoriskt att införa en tillförlitlig kommunikationstjänst som hör till företagsplånbokens funktioner, utan de kan fortsätta att använda befintliga system. Dessa system ska dock uppfylla de krav som är tillämpliga på en tillförlitlig kommunikationstjänst och de ska göra det möjligt att lämna in dokument samt att skicka och ta emot anmälningar.

3.5 Anmälan, tillsyn och hanteringsmodell

Tillhandahållandet av en europeisk företagsplånbok grundar sig på en anmälan till tillsynsmyndigheten (artikel 11). Anmälan ska innehålla uppgifter om tillhandahållaren av

företagsplånboken samt om den företagsplånbok som tillhandahålls och om dess överensstämmelse med kraven. Tillsynsmyndigheten bedömer den inlämnade informationen. Om informationen är fullständig informerar tillsynsmyndigheten kommissionen om tillhandahållaren av företagsplånboken. Om informationen inte är fullständig begär tillsynsmyndigheten att uppgifterna kompletteras. Tillsynsmyndigheten har getts mycket strikta tidsfrister för att vidta åtgärderna i anslutning till anmälan. I förslaget förutsätts dessutom att medlemsstaterna säkerställer effektiva rättsmedel för situationer där tillsynsmyndigheten har beslutat att inte anmäla en tillhandahållare av företagsplånböcker till kommissionen. Kommissionen upprätthåller en förteckning över alla tillhandahållare av företagsplånböcker i EU (artikel 12).

Den tillsynsmyndighet som övervakar de europeiska företagsplånböckerna är direkt med stöd av förslaget samma aktör som medlemsstaten har utsett till tillsynsmyndighet för europeiska digitala identitetsplånböcker i enlighet med den reviderade eIDAS-förordningen (artikel 13). Till varje tillsynsmyndighets behörighet hör att övervaka de tillhandahållare av europeiska företagsplånböcker som har sin huvudsakliga etableringsort i tillsynsmyndighetens medlemsstat. Tillsynsmyndigheten har två centrala uppgifter: att övervaka efterlevnaden av de krav som fastställs i denna förordning samt att fungera som sambandskontor för tillhandahållare av identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker. Om en unionsenhet tillhandahåller företagsplånböcker är Europeiska kommissionen dess tillsynsmyndighet (artikel 15). Tillsynsmyndigheten ska övervaka efterlevnaden av kraven endast genom tillsynsverksamhet i efterhand. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheten har möjlighet att påföra sanktioner och administrativa sanktionsavgifter för brott mot skyldigheterna i förordningen.

Europeiska kommissionen har också befogenhet att ingripa i verksamheten hos en tillhandahållare av europeiska företagsplånböcker i situationer där säkerställandet av den inre marknadens funktion förutsätter omedelbara åtgärder och den behöriga tillsynsmyndigheten inte har vidtagit effektiva åtgärder. I dessa situationer kan kommissionen göra en utvärdering av kraven på tillhandahållaren av företagsplånböcker och samråda med de berörda medlemsstaterna. Utifrån utvärderingen och samrådet med medlemsstaterna kan kommissionen besluta om korrigerande åtgärder eller sanktioner och anta genomförandeakter. Medlemsstaterna ska uppfylla kraven i genomförandeakterna utan onödigt dröjsmål.

3.6 Förhållande till den reviderade eIDAS-förordningen

Med förslaget om europeiska företagsplånböcker införs en liknande digital lösning för de ekonomiska aktörernas särskilda behov vid sidan av europeiska digitala identitetsplånböcker enligt den reviderade eIDAS-förordningen. Företagsplånbokens tekniska egenskaper är till centrala delar desamma som den europeiska digitala identitetsplånbokens egenskaper. Dessutom är företagsplånboken interoperabel med den europeiska digitala identitetsplånboken. Förslaget om en europeisk företagsplånbok stöder sig också till sin terminologi på den reviderade eIDAS-förordningens (artikel 3) och utnyttjar elektroniska betrodda tjänster enligt den reviderade eIDAS-förordningen i genomförandet av företagsplånboken. Dessutom utnyttjas i samarbetet mellan medlemsstaterna och kommissionen i anslutning till företagsplånböcker den europeiska samarbetsgruppen för digital identitet som inrättats med stöd av artikel 46 e i den reviderade eIDAS-förordningen (artikel 14). Vid beredningen av genomförandeakter som gäller företagsplånböcker utnyttjas likaså den eIDAS-kommitté som avses i artikel 48 i den reviderade eIDAS-förordningen (artikel 19). Förslaget innehåller dessutom förslag till ändring av den reviderade eIDAS-förordningen. De europeiska digitala identitetsplånböcker som i fortsättningen tillhandahålls med stöd av den reviderade eIDAS-förordningen är endast avsedda för fysiska personer (artikel 20).

3.7 Förhållande till internationella aktörer

Förslaget innehåller en mekanism med vilken företagsplånböcker eller motsvarande lösningar som tillhandahålls av aktörer som är etablerade i tredjeländer ska anses erbjuda garantier som är likvärdiga med europeiska företagsplånböcker (artikel 17). På samma sätt kan de ramar och system i tredjeländer som gör det möjligt att vidta liknande åtgärder som med den europeiska företagsplånboken anses erbjuda garantier som är likvärdiga med europeiska företagsplånböcker. Kommissionen antar genomförandeakter som fastställer tillförlitligheten. Dessutom offentliggör kommissionen en förteckning över ramar, system och andra företagsplånböcker som erbjuder liknande funktioner.

Ekonomiska aktörer som är etablerade i ett tredjeländer har möjlighet att få tillgång till den europeiska företagsplånboken (artikel 18). En förutsättning är dock att en sådan ekonomisk aktör har tilldelats identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker och en unik identifieringskod (se närmare uppgifter i avsnitt 3.3). Ekonomiska aktörer som är etablerade i tredjeländer får begära endast en uppsättning identifieringsuppgifter för innehavare av företagsplånböcker och den som utfärdar identifieringsuppgifter för innehavare ska anmäla att uppgifterna utfärdats till tillsynsorganet i den aktuella medlemsstaten. Den som tillhandahåller identifieringsuppgifter för innehavare ska säkerställa att den ekonomiska aktören identifieras på det sätt som användarna av vissa kvalificerade betrodda tjänster identifieras i enlighet med artikel 24 i den reviderade eIDAS-förordningen.

3.8 Delegering

I förslaget föreslås att kommissionen ska ges många befogenheter att anta genomförandeakter enligt artikel 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Befogenheterna har i huvudsak skrivits i en form som förpliktar kommissionen och kommissionen har ingen prövningsrätt när det gäller att anta genomförandeakter. Vid antagandet av genomförandeakter används ett granskningsförfarande i enlighet med kommittéförfarandeförordningen (EU) nr 182/2011.

För det första föreslås det att kommissionen ska ges befogenhet att anta genomförandeakter om referensstandarder för den europeiska företagsplånbokens funktioner och tekniska egenskaper samt vid behov fastställa specifikationer och förfaranden (artikel 5.5 och artikel 6.5). För det andra föreslås det att kommissionen ska ges befogenhet att anta genomförandeakter om kraven på identifieringsuppgifter för innehavare av företagsplånböcker samt om förfaranden för medlemsstaternas anmälan till kommissionen av relevanta autentiska källor (artikel 8.7). Kommissionen ska också ges befogenhet att anta genomförandeakter om specifikationer, krav och förfaranden för den unika identifieringskoden, inbegripet åtgärder för att säkerställa att innehavare av företagsplånböcker inte tilldelas mer än en unik identifieringskod (artikel 9.4). Kommissionen ska ges befogenhet att anta genomförandeakter även om standarder och tekniska specifikationer för de unika digitala adresser och kategorier av information som ska meddelas kommissionen för den europeiska digitala katalogen (artikel 10.6).

Vidare ska kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter i anslutning till tillsynen över tillhandahållare av europeiska företagsplånböcker så att kommissionen har befogenhet att ingripa i företagsplånbokens tillhandahållares verksamhet i situationer där säkerställandet av den inre marknadens funktion förutsätter omedelbara åtgärder och den behöriga tillsynsmyndigheten inte har vidtagit några effektiva åtgärder (artikel 13.10–13, se även avsnitt 3.5 ovan). Kommissionen ska dessutom ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa att en företagsplånbok eller något annat motsvarande system i ett tredjeland eller hos

en tillhandahållare som är etablerad i ett tredjeland erbjuder garantier som är likvärdiga med europeiska företagsplånböcker (artikel 17 punkterna 1–2, se även avsnitt 3.7 ovan).

3.9 Slutbestämmelser

Kommissionen ska se över tillämpningen av förordningen och rapportera om detta till Europaparlamentet och Europeiska unionens råd inom 36 månader efter att förordningen har trätt i kraft. I rapporten ska man bedöma de centrala funktionerna i den europeiska företagsplånboken, nivån på företagsplånböckernas överensstämmelse med kraven och anmälningsprocessen, införandet av sanktioner och hur de fungerar samt detaljerade tekniska krav på en tillförlitlig kommunikationstjänst. I rapporten ska man dessutom bedöma om förordningens tillämpningsområde eller kraven i förordningen bör ändras. Medlemsstaterna ska lämna de uppgifter som behövs för rapporten till kommissionen ett år före rapporten ska lämnas in.

Förordningen är direkt tillämplig rätt i EU:s medlemsstater och träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Förordningen ska börja tillämpas 12 månader efter det att förordningen har trätt i kraft.

4 Förslagets rättsliga grund och relation till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Förslagets rättsliga grund är artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). I artikeln föreskrivs om åtgärder som ska vidtas på EU-nivå för att säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt. Europaparlamentet och rådet följer med stöd av den rättsliga grunden det ordinarie lagstiftningsförfarandet och rådet fattar beslutet med kvalificerad majoritet. EU-domstolen har i sin praxis ansett att en rättsakt kan godkännas med stöd av artikel 114 i EUF-fördraget endast om det av rättsakten objektivt och faktiskt framgår att den syftar till att förbättra villkoren för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion. Om detta villkor är uppfyllt ger artikel 114 i EUF-fördraget unionslagstiftaren ett stort utrymme för egen bedömning när det gäller valet av behövliga tillnärmnings- och harmoniseringsåtgärder. Även andra åtgärder än harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning kan ingå i dem.

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Enligt kommissionen bör ekonomiska aktörer och offentliga organ kunna dra nytta av säkra digitala identitetslösningar och elektroniska intyg inom hela EU. Dessa mål kan inte uppnås om åtgärderna endast lämnas åt medlemsstaterna, eftersom de ofta skiljer sig från varandra i fråga om effektivitet och tekniskt genomförande. Verksamhet på EU-nivå är nödvändig för att trygga interoperabla lösningar och undvika parallella lösningar. Dessutom finns det stora skillnader i digitaliseringsgraden av offentliga tjänster i medlemsstaterna och därmed kan det land där en ekonomisk aktör är verksam påverka aktörens konkurrenskraft på EU:s inre marknad.

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Kommissionen anser att förslaget endast innehåller skyldigheter som är nödvändiga för att skapa en säker och driftskompatibel ram för elektronisk kommunikation mellan ekonomiska aktörer och offentliga organ. Förslaget begränsar inte affärsmodellerna eller det tekniska genomförandet i anslutning till europeiska företagsplånböcker. Dessutom innehåller förslaget övergångstider för offentliga organ och en flexibel tidtabell för genomförandet. Förslaget skapar inte heller några nya administrativa processer, utan ett verktyg för att fullgöra befintliga skyldigheter. Enligt kommissionen är förslaget proportionerligt även när det gäller kostnaderna för att införa och underhålla europeiska företagsplånböcker. De fördelar som uppnås med förslaget uppskattas överstiga de kostnader det medför.

Enligt statsrådet kan förslagens rättsliga grund anses vara korrekt. Med stöd av förslagens text och kommissionens hittills framförda motiveringar anser statsrådet dessutom att förslaget i princip är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. I samband med beredningen bör man dock ytterligare se till att kommissionens befogenheter att anta genomförandeakter är proportionerliga, ändamålsenliga, tydliga och noggrant avgränsade, så att lagstiftnings- och genomförandebefogenheter inte överförs till kommissionen i fråga om de centrala delarna av rättsakten.

5 Förslagens konsekvenser

5.1 Kommissionens konsekvensbedömningar

Kommissionen ordnade ett offentligt samråd om europeiska företagsplånböcker i maj–juni 2025 och har dessutom fört diskussioner med olika intressentgrupper. Förslaget har beviljats dispens från konsekvensbedömningen, eftersom företagsplånböckerna enligt förslaget ska grunda sig på den ram för europeisk digital identitet enligt den reviderade eIDAS-förordningen som utvärderades 2021. Som bilaga till förslaget finns dock ett separat beredningsdokument där man gått igenom förslagens konsekvenser för ekonomiska aktörer och offentliga organ.

Förslaget bedöms ha positiva konsekvenser för både ekonomiska aktörer och offentliga organ. Förslagens ekonomiska konsekvenser bedöms vara beroende av i hur stor utsträckning de ekonomiska aktörerna inför företagsplånböcker. Förslaget främjar en digitalisering av förfarandena i medlemsstaternas offentliga organ. Detta gör enligt kommissionens uppfattning medlemsstaternas offentliga organs verksamhet i effektivare. Förslaget främjar också en effektivare verksamhet på den inre marknaden när man harmoniserar de ekonomiska aktörernas ärendehantering i olika medlemsländer och på så sätt skapar jämligare verksamhetsförutsättningar för de ekonomiska aktörerna i olika medlemsländer.

Enligt kommissionens uppskattningar utgörs kostnaderna för införandet av den europeiska företagsplånboken för ekonomiska aktörer i synnerhet av utbildningar, introduktioner, integrationer av IT-system och anskaffningar. Enligt kommissionen kommer fördelarna med införandet dock att vara större än kostnaderna. Fördelar uppnås framför allt genom den minskade administrativa bördan, den strömlinjeformade överensstämmelsen med kraven och de utvidgade möjligheterna att tillhandahålla tjänster på den inre marknaden. För närvarande utgör dessa utmaningar framför allt för små och medelstora företag och mikroföretag. Förslaget bedöms dessutom erbjuda nya affärsmöjligheter, särskilt för små och medelstora företag. Företagsplånböckerna grundar sig dock inte på en enda affärsmodell eller en teknisk verksamhetsmodell, utan lagstiftningen ger utrymme för flexibilitet och innovationer samt strävar efter teknologineutralitet.

Förslaget påverkar offentliga organ särskilt i de fall där de måste godkänna en företagsplånbok. Kommissionen har dock föreslagit övergångsperioder för medlemsstaternas skyldigheter. Dessutom ska medlemsstaterna ordna förfaranden för anmälan av och tillsyn över företagsplånböcker. Enligt kommissionen minskar den administrativa bördan i detta avseende genom att tillsynen koncentreras till åtgärder i efterhand och genom att ett anmälningsförfarande används i stället för förhandsgodkännande.

Enligt förslaget ska det vara möjligt att tillhandahålla europeiska företagsplånböcker flexibelt på så sätt att nya funktioner i dem kan tillhandahållas och därmed främja konkurrensen på marknaden. För de ekonomiska aktörernas del ger förenklingen av de administrativa åtgärderna dem möjlighet att fokusera på tillväxt, innovation och utvidgning. Kommissionen anser att förslaget förbättrar informationens kvalitet och tillförlitlighet, möjliggör en mer automatiserad

databehandling och minskar på så sätt antalet mänskliga misstag samt eliminerar överlappningar i processerna. Enligt kommissionen minskar förslaget också beroendet av högriskleverantörer, stärker motståndskraften hos kritisk infrastruktur och befäster unionens digitala suveränitet. Särskilt integrationernas komplexitet samt behovet av anvisningar och stödåtgärder ses som utmaningar för införandet av företagsplånböcker.

Ur Finlands synvinkel har man i beredningen av förslaget inte i tillräcklig utsträckning behandlat konsekvenserna för redan digitaliserade samhällen, där en stor del av de tjänster som tillhandahålls ekonomiska aktörer redan nu är digitaliserade. Den europeiska företagsplånboken kommer i Finland att vara ett parallellt sätt för ekonomiska aktörer att sköta ärenden elektroniskt hos offentliga organ. Förslagets konsekvenser är sannolikt störst i de medlemsstater där man i och med genomförandet av förslaget för närvarande digitaliserar manuella och pappersbaserade tjänster. I skyldigheterna enligt förslaget betonas att elektroniska dokument och anmälningar skickas och tas emot. Parallellt med detta kan betydande kostnadsfördelar uppnås genom att främja förmedlingen av information i ett maskinläsbart format mellan olika aktörer. Dessa mål stöder varandra när båda utvecklas gemensamt på EU-nivå. Eventuella användningsfall i anslutning till företagsplånboken går endast igenom på en allmän nivå, även om man i förslaget i stor utsträckning förpliktar offentliga organ att godkänna företagsplånboken i olika typer av administrativa förfaranden.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har ekonomiska konsekvenser för de offentliga organen, eftersom de är skyldiga att göra det möjligt att vidta vissa åtgärder genom att använda den europeiska företagsplånboken och även i sin egen verksamhet införa en europeisk företagsplånbok. Skyldigheten begränsas inte till gränsöverskridande användningssituationer, utan gäller också nationella användningssituationer. Genomförandet av skyldigheterna medför både engångskostnader och fortlöpande kostnader för offentliga organ. Enligt förslaget tillhandahålls europeiska företagsplånböcker på marknadsvillkor och därmed bedöms uppfyllandet av skyldigheterna vara förknippat med engångskostnader åtminstone för anskaffningar, införande, utbildningar, introduktioner och integrationsåtgärder. En del av dessa åtgärder kan dock vara fortlöpande. Storleken på engångskostnaderna påverkas i synnerhet av antalet tekniska ändringar som behövs för att samordna de befintliga systemen i de offentliga organen med företagsplånboken.

Ju mindre ett offentligt organ är, desto mer sannolikt är det att kostnaderna som införandet orsakar är större i förhållande till den uppnådda nyttan. Mindre offentliga organ kan bli tvungna att skaffa tillfällig specialkompetens för att uppfylla skyldigheterna i förslaget och deras resurser kan även i övrigt vara mer begränsade. Variationer i de offentliga organens storlek och beredskap att införa företagsplånboken kan förekomma exempelvis i kommunerna, vars storlek och digitaliseringsgrad kan variera betydligt. Särskilt för små kommuner kan förslagets konsekvenserna bli stora i förhållande till nyttan och de investeringar som gjorts. Under den fortsatta beredningen är det viktigt att bedöma konsekvenserna särskilt för små offentliga organ och säkerställa att skyldigheterna inte är oskäliga ur deras perspektiv. I Finland är det redan nu i stor utsträckning möjligt att sköta ärendehantering med offentliga organ elektroniskt. I praktiken innebär uppfyllandet av skyldigheterna i förslaget för flera offentliga organ att måste tillhandahålla och upprätthålla ett parallellt och delvis överlappande ärendehantering. Därför medför de också delvis överlappande eller onödiga kostnader för de offentliga organen.

Fortlöpande kostnader för uppfyllandet av skyldigheterna i förslaget uppskattas uppstå åtminstone för licensavgifter och underhållskostnader i anslutning till användningen av den europeiska företagsplånboken. För användningen av företagsplånböcker kan det uppstå olika licensmodeller, dvs. sätt att använda och betala för användningen av dem. Effekterna av dessa

olika användningssätt och licensmodeller är fortfarande svåra att bedöma noggrannare. Kostnaderna blir måttligare om flera aktörer som tillhandahåller företagsplånböcker dyker upp och medför konkurrens på marknaden. Man bedömer att de fortlöpande kostnaderna särskilt påverkas av hur många personer i ett offentligt organ som utnyttjar företagsplånboken. Om det i ett offentligt organ finns ett stort antal personer som använder företagsplånboken kan kostnaderna enligt mycket preliminära uppskattningar uppgå till tiotals eller hundratusentals euro per år, men för mindre organ kan de fortlöpande kostnaderna vara lägre. Bedömningen ovan grundar sig på antagandet att det i större offentliga organ kan finnas flera hundra användare, medan det i mindre organ endast kan finnas ett fåtal användare. Avgifter för ärendehantering med en företagsplånbok kan tas ut på samma sätt som i nuläget.

De ovan beskrivna engångskostnaderna och fortlöpande kostnaderna är i regel likartade även för ekonomiska aktörer när de inför och använder den europeiska företagsplånboken. Kostnaderna för dessa är dock frivilliga, eftersom förslaget inte innehåller någon skyldighet för ekonomiska aktörer att införa och använda företagsplånboken för att vidta åtgärder. Även om det marknadsbestämda utbudet av företagsplånböcker kan anses hålla företagsplånböckernas kostnadseffekter måttliga, förverkligas dessa kostnadsfördelar inte nödvändigtvis i fråga om små och medelstora företag, om de fortlöpande kostnaderna blir stora i förhållande till den ekonomiska aktörens storlek.

Införandet av en europeisk företagsplånbok kan minska de ekonomiska aktörernas kostnader särskilt vid gränsöverskridande ärendehantering, eftersom det är ett vedertaget sätt att elektroniskt identifiera en ekonomisk aktör och dess behöriga företrädare. För finländska ekonomiska aktörer kan det dessutom uppstå nya affärsmöjligheter nationellt och på den inre marknaden om de börjar tillhandahålla en europeisk företagsplånbok eller tjänster i anslutning till den. Förutsättningarna för tillhandahållande kan främjas av att tillhandahållandet av företagsplånböcker grundar sig på anmälningar och att inga förfaranden för certifiering och överensstämmelse med kraven behövs på förhand. Dessutom kan olika befintliga överföringstjänster förmedla information från företagsplånböcker.

Med hjälp av den europeiska företagsplånboken kan man eventuellt uppnå kostnadsbesparingar genom att digitalisera processerna. Dessutom medför företagsplånboken en möjlighet att inlemma nya ekonomiska aktörer i digitaliseringsprocessen. Kostnadsbesparingar kan uppnås genom att digitalisera exempelvis post-, telefon- och besöksärenden samt genom att minska den manuella behandlingen. Kostnadsbesparingarna beror dock på i vilken utsträckning europeiska företagsplånböcker införs, hur väl de kan komplettera den befintliga ärendehanteringens och vilka kostnader de orsakar. Utgångspunkten är att nyttan för offentliga organ kan bedömas vara sämre än nyttan för ekonomiska aktörer. Dessutom bör man beakta att sektor- och branschspecifika fördelar kan avvika avsevärt från varandra. Potentialen för kostnadsbesparing blir mindre om det endast är fråga om parallell eller delvis överlappande verksamhet med den befintliga ärendehanteringens. Om användningen av företagsplånböcker ändå blir vanligare är det också möjligt att helt överföra vissa befintliga förfaranden så att de sker med företagsplånboken, såsom tjänster i anslutning till leverans av elektroniska dokument.

5.3 Konsekvenser för lagstiftningen

Förslaget är till sin typ en förordning, och är därför som sådan tillämplig rätt i Finland och förutsätter i princip inget separat nationellt genomförande. Ur detta perspektiv är det viktigt att i den fortsatta beredningen se till att förslaget inte leder till överdriven eller onödig lagstiftning.

I detta skede är det svårt att göra en omfattande eller uttömmande bedömning av hur förslaget om europeiska företagsplånböcker påverkar den nationella lagstiftningen om företag och

sammanslutningar. Preliminärt kan man dock bedöma att förslagets konsekvenser i viss mån är begränsade, eftersom det inte reglerar de ekonomiska aktörernas rättsliga form, innehållet i eller kraven på de förfaranden som berör de ekonomiska aktörerna eller de uppgifter eller handlingar som behövs vid varje förfarande som berör de ekonomiska aktörerna. Däremot är det fråga om reglering av ett nytt verktyg för elektronisk kommunikation som i första hand utvecklas för de ekonomiska aktörernas behov. Dessutom kan man anta att förslaget åtminstone inte har någon betydande inverkan på regleringen av ekonomiska aktörers befogenheter eller namnteckningsrätt. Sådana uppgifter måste kunna utnyttjas i användningen av företagsplånboken, men i fråga om uppgifterna stöder man sig på nationella officiella källor.

Förslaget bedöms ha konsekvenser för den befintliga registerlagstiftningen om ekonomiska aktörer. För närvarande finns heltäckande information om ekonomiska aktörer tillgänglig när det gäller företag och sammanslutningar som är registrerade i handelsregistret som upprätthålls av Patent- och registerstyrelsen. Informationen innehåller också uppgifter om de personer som har rätt att företräda företaget. På motsvarande sätt är informationen också tillgänglig i stiftelseregistret och föreningsregistret, men informationen i dessa register om de personer som har rätt att företräda organisationerna är inte på lika täckande som informationen i handelsregistret. Det finns också ekonomiska aktörer som inte alls har registrerats i Patent- och registerstyrelsens basregister, men som enligt förslaget ska kunna tilldelas identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker för att kunna använda företagsplånboken. Många sådana aktörers basuppgifter framgår numera av företags- och organisationsdatasystemet på basis av att de är införda i Skatteförvaltningens stamregister. I företags- och organisationsdatasystemet finns det dock ingen information om de personer som har rätt att företräda organisationen. Enligt förslaget ska även offentliga organ ha en företagsplånbok och de ska kunna tilldelas identifieringsuppgifter för innehavare. Offentliga organ är dock inte registrerade i dag.

Förslaget kan påverka lagstiftningen om elektroniska tjänster i offentliga organ, eftersom förslaget förpliktar till att göra det möjligt att vidta vissa åtgärder genom att använda den europeiska företagsplånboken. I lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019) föreskrivs om skyldigheten för myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter att tillhandahålla digitala tjänster för förvaltningskunder och om skyldigheterna i anslutning till detta. I lagen föreskrivs exempelvis om planering och underhåll av digitala tjänster, tillhandahållande av digitala tjänster och elektronisk identifiering av tjänsteanvändarna. Lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) innehåller bestämmelser om gemensamma stödtjänster, tjänsternas funktionalitet, serviceproducenternas ansvar och uppgifter samt behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att producera tjänsterna. I lagen föreskrivs det dessutom om skyldigheten och rätten att använda gemensamma tjänster. Förslagets konsekvenser för ovan nämnda lagstiftning är dock beroende av hur de offentliga organens skyldigheter slutligen utformas i förslaget och hur genomförandet av dem ur ett funktionellt perspektiv säkerställs nationellt i samband med genomförandet av förslaget.

Vid finansministeriet pågår ett projekt för nationellt genomförande av den reviderade eIDAS-förordningen (VM031:00/2024). I projektet bereds förslag till lagstiftningsändringar som är nödvändiga för att skyldigheterna i den reviderade eIDAS-förordningen ska kunna fullgöras nationellt. I den nationella lagstiftning som kompletterar den reviderade eIDAS-förordningen är det exempelvis nödvändigt att fastställa en nationell tillsynsmyndighet för europeiska digitala identitetsplånböcker samt en tillhandahållare av identifieringsuppgifter för juridiska personer. Förslaget om europeiska företagsplånböcker kan ha konsekvenser för den nationella lagstiftning som kompletterar den reviderade eIDAS-förordningen. I förslaget om företagsplånböcker föreslås bestämmelser om sådana roller som motsvarar regleringen och som har bedömts vara

nödvändiga i samband med genomförandet av den redan reviderade eIDAS-förordningen. Konsekvenserna av förslaget kan dock bedömas noggrannare först efter att riksdagen har behandlat de nationella lagstiftningsförslag som kompletterar den reviderade eIDAS-förordningen och deras innehåll har säkerställts. Avsikten är att lagstiftningsförslagen ska föras till riksdagen för behandling så snart som möjligt 2026.

5.4 Konsekvenser för myndigheterna

De skyldigheter som förslaget medför för offentliga organ påverkar i praktiken alla de aktörer som ingår i definitionen av offentliga organ enligt förslaget och som tillhandahåller e-tjänster för ekonomiska aktörer. Konsekvenserna är således omfattande och genomgående för hela den nationella offentliga sektorn. Varje offentligt organ ska uppfylla skyldigheterna i förslaget för sin egen del, dvs. göra det möjligt att vidta vissa åtgärder genom att använda den europeiska företagsplånboken, och varje organ ska ha en företagsplånbok. Uppfyllandet av dessa skyldigheter medför sannolikt åtminstone ekonomiska konsekvenser, som beskrivs närmare i avsnitt 5.2 ovan. Förslaget kan dessutom underlätta och göra tillhandahållandet av tjänster över gränserna smidigare inom den offentliga sektorn. I det här skedet är det dock fortfarande svårt att bedöma i detalj till vilka aktörer konsekvenserna sträcker sig och vilka konsekvenserna är för varje aktör på en mer konkret nivå. Det är exempelvis ännu oklart hur skyldigheten ska fullgöras internt i ett offentligt organ om det har flera separata funktioner, men endast ett FO-nummer.

Under förhandlingarna om förslaget är det nödvändigt att noggrannare bedöma hur de europeiska företagsplånböckerna kan komplettera befintliga system, såsom de nationella förfarandena för e-tjänster för ekonomiska aktörer som genomförs via förordningen om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information (EU) 2018/1724 (nedan *SDG-förordningen*) och det tekniska system (nedan *OOTS-systemet*) som genomförts med stöd av den. Med tanke på genomförandet av konsekvenserna för de offentliga organen har det dessutom betydelse hur man i Finland beslutar att utnyttja de övergångstider och eventuella alternativa verksamhetssätt som ingår i förslaget under övergångsperioden. Dessutom kan även ekonomiska aktörer som är etablerade i tredjeländer sköta ärenden med den europeiska företagsplånboken i vissa situationer, så tillhandahållandet av offentliga organs tjänster ska beaktas även i dessa situationer.

Förslaget påverkar Patent- och registerstyrelsens verksamhet. I allmänhet har de nationella målen för europeiska företagsplånböcker främjats vid Patent- och registerstyrelsens enhet Företagens digitala ekonomi. Med hjälp av den europeiska företagsplånboken kan det också vara möjligt att främja nationellt uppställda mål. Patent- och registerstyrelsen är numera en central registermyndighet i anslutning till ekonomiska aktörer i Finland. Förslaget har således sannolikt konsekvenser i anslutning till dess verksamhet för tillhandahållandet av identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker. Det är också möjligt att Patent- och registerstyrelsens nuvarande register behöver utvidgas eller helt nya register och registreringsförfaranden inrättas för att uppfylla skyldigheterna enligt förslaget. Om Patent- och registerstyrelsen får nya uppgifter som registeransvarig har det betydande konsekvenser för resurserna med tanke på det tekniska genomförandet och upprätthållandet av registren. Även ändringar i befintliga register och registerförfaranden orsakar mycket sannolikt behov av resurser. I detta skede kan de ekonomiska konsekvenserna dock inte bedömas noggrannare.

Patent- och registerstyrelsen ansvarar också för det nationella genomförandet av sammankopplingssystemet för handelsregistren inom EU (nedan *BRIS-systemet*). I förslaget lyfter man fram behovet av att samordna funktionerna i BRIS-systemet och den så kallade informationstjänsten om förmånstagare (nedan *BORIS-tjänsten*) med de europeiska

företagsplånböckerna. Till detta hör eventuellt också en utvidgning av användningen av den EUID-kod som avses i direktiv (EU) 2017/1132 om vissa delområden av bolagsrätten (nedan *bolagsrättsdirektivet*).

I projektet för det nationella genomförandet av den reviderade eIDAS-förordningen föreslås dessutom att Patent- och registerstyrelsen ska tillhandahålla identifieringsuppgifter för juridiska personer i anslutning till europeiska digitala identitetsplånböcker. Förslaget kan medföra behov av ändringar i den kompletterande nationella lagstiftningen i den reviderade eIDAS-förordningen och därmed också i Patent- och registerstyrelsens roll som tillhandahållare av identifieringsuppgifter för juridiska personer. Konsekvenserna för Patent- och registerstyrelsen till denna del kan dock bedömas noggrannare först efter att riksdagen har behandlat de nationella lagstiftningsförslag som kompletterar den reviderade eIDAS-förordningen och deras innehåll har säkerställts.

I projektet för det nationella genomförandet av den reviderade eIDAS-förordningen har Transport- och kommunikationsverket föreslagits som tillsynsmyndighet. Enligt förslaget om europeiska företagsplånböcker är tillsynsmyndigheten densamma som tillsynsmyndigheten enligt den reviderade eIDAS-förordningen. Förslaget kan således påverka Transport- och kommunikationsverket. De europeiska företagsplånböckerna och de elektroniska betrodda tjänsterna i anslutning till dem kommer att utöka Transport- och kommunikationsverkets tillsynsuppgifter. I förslaget fokuseras tillsynsåtgärderna dock på tillsyn i efterhand och är därmed av samma typ som för närvarande med icke-kvalificerade betrodda tjänster. Transport- och kommunikationsverket har redan nu mycket begränsade möjligheter att i efterhand vidta tillsynsåtgärder mot tillhandahållare av icke-kvalificerade betrodda tjänster. De nya tillsynsuppgifterna förutsätter att Transport- och kommunikationsverket utökar sina resurser. I egenskap av tillsynsmyndighet fungerar Transport- och kommunikationsverket också som sambandskontor för tillhandahållare av identifieringsuppgifter för innehavare av europeiska företagsplånböcker, vilket förutsätter resursfördelning för stöd- och anvisningsåtgärder i anslutning till detta. Konsekvenserna för Transport- och kommunikationsverket kan dock bedömas noggrannare först efter att riksdagen har behandlat de nationella lagstiftningsförslag som kompletterar den reviderade eIDAS-förordningen och deras innehåll har säkerställts.

Förslaget har konsekvenser för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tillhandahåller Suomi.fi-tjänster för finländska ekonomiska aktörer och förslaget kan påverka användningen av dem i genomförandet av europeiska företagsplånböcker. Sådana tjänster är exempelvis funktionerna för hantering av företagets fullmaktsuppgifter (Suomi.fi-fullmakter), meddelandetjänsten för ekonomiska aktörer (Suomi.fi-meddelanden) samt kvalificerade elektroniska stämplat och underskrifter. Dessutom har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata föreslagits få rollen som tillhandahållare av en europeisk digital identitetsplånbok i projektet för det nationella genomförandet av den reviderade eIDAS-förordningen. Det är dock inte fråga om ensamrätt för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, utan även andra aktörer kan tillhandahålla en europeisk digital identitetsplånbok. Enligt förslaget ska de europeiska företagsplånböckerna vara interoperabla med de europeiska digitala identitetsplånböckerna, vilket kan påverka det praktiska genomförandet av dem. Dessutom är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata numera Finlands representant i den europeiska samarbetsgruppen för digital identitet som inrättats med stöd av den reviderade eIDAS-förordningen. Inom ramen för samarbetsgruppen samarbetar man enligt förslaget i fortsättningen även i anslutning till företagsplånböcker.

Det bör observeras att om användningen av företagsplånböcker blir vanligare och de verifierade elektroniska dokument som förmedlas via dem rör sig mellan företagsplånböckerna, blir det

möjligt för flera myndigheter att i stor utsträckning utnyttja data i ett maskinläsbart format. Detta kan bidra till att minska den administrativa bördan och förenkla myndigheternas interna processer. Dessutom kan man enligt förslaget genom att utnyttja företagsplånböcker främja bekämpningen av grå ekonomi, eftersom ursprunget och tillförlitligheten hos den information som förmedlas via företagsplånböckerna kan verifieras. Detta minskar risken vid användning av exempelvis material som producerats med hjälp av artificiell intelligens eller som på annat sätt manipulerats.

5.5 Konsekvenser för ekonomiska aktörer

Den europeiska företagsplånboken kan göra det lättare för ekonomiska aktörer att sköta ärenden hos offentliga organ, särskilt i situationer där man hittills har varit tvungen att stöda sig på fysisk eller pappersbaserad ärendehantering eller där det finns flera överlappande administrativa förfaranden. Användningen av företagsplånboken är dock frivillig för ekonomiska aktörer och därmed är konsekvenserna beroende av om de ekonomiska aktörerna inför företagsplånboken. Frivilligheten bedöms dock vara viktig särskilt för små och medelstora företag. För att företagsplånboken ska ge fördelar förutsätts också att de ekonomiska aktörerna integrerar företagsplånboken i sina egna processer. Den automatisering som möjliggörs av företagsplånboken främjar de ekonomiska aktörernas kostnadskonkurrenskraft och kan sänka kostnaderna när allt fler skeden i affärsprocesserna som kräver manuellt arbete kan behandlas automatiskt.

För närvarande har de ekonomiska aktörerna i Finland inget effektivt sätt att identifiera sig över gränserna. Nationellt kan ekonomiska aktörer identifiera sig i en e-tjänst exempelvis genom att först identifiera en fysisk person och därefter kontrollera den fysiska personens befogenhet att agera för en ekonomisk aktörs räkning. Detta nationella verksamhetssätt förblir i användning även i fortsättningen. I fortsättningen kan både elektronisk identifiering och påvisande av fullmakt dock genomföras med hjälp av företagsplånboken utan andra tilläggsåtgärder eller kontroller. Förslaget kan dessutom förtydliga i synnerhet självständiga yrkesutövares och enskilda näringsidkares ställning i den elektroniska kommunikationen, eftersom även de kan använda företagsplånboken och därmed tydligt visa när de sköter ärenden som självständiga yrkesutövare eller som enskilda näringsidkare.

Den europeiska företagsplånboken gör det lättare för företag att utnyttja elektroniska betrodda tjänster enligt den reviderade eIDAS-förordningen. Med hjälp av företagsplånboken är det möjligt att införa elektroniska betrodda tjänster på en gång i stället för att skaffa betrodda tjänster av olika aktörer genom separata avtal. Detta främjar digitaliseringen och automatiseringen av affärsprocesserna särskilt vid gränsöverskridande användning. Dessutom skapar särskilt användningen av kvalificerade betrodda tjänster förtroende för e-tjänsterna mellan olika aktörer, eftersom de erbjuder den högsta förtroendenivån för e-tjänster. Företagsplånböcker gör det möjligt för ekonomiska aktörer att administrera elektroniska intyg i anslutning till dem på ett och samma ställe. Dessutom ger företagsplånboken en möjlighet att producera och utfärda elektroniska intyg, vilket främjar ett mer omfattande utnyttjande av verifierad företagsinformation i ett maskinläsbart format inom såväl den offentliga som den privata sektorn. Genom att använda företagsplånboken kan man också bättre försäkra sig om integriteten och ursprunget hos uppgifterna i handlingarna och anmälningarna, när dessa i regel kan undertecknas eller stämplas elektroniskt på ett tillförlitligt sätt och även elektroniska tidsstämplar som ska verifieras kan inkluderas i dem.

Företagsplånboken kan utnyttjas exempelvis för att effektivare genomföra de åtgärder för kundkontroll som lagstiftningen om penningtvätt förutsätter, när de verifierade handlingar överförs från företaget till banken via en kanal. Mellan plånböckerna är det möjligt att överföra

elektroniska affärsverifikat och effektivisera beställnings-leveranskedjorna nationellt och gränsöverskridande. Myndigheterna drar också nytta av möjligheten att överföra elektroniska, verifierade handlingar mellan plånböcker. Dessa kan utnyttjas i flera situationer av registrering, tillståndprocesser, rapportering och datainsamling, som också minskar företagens administrativa börda. Dessa fördelar uppstår genom att handlingarna överförs mellan aktörerna som verifierade elektroniska handlingar via en kanal, i stället för att aktörerna skickar flera olika dokument via många olika kanaler för att sköta ärendet.

Enligt förslaget omfattar de europeiska företagsplånböckerna inbyggd hantering av befogenheter, varvid den ekonomiska aktören självständigt kan ansvara för att bevilja behöriga företrädare befogenheter att utnyttja företagsplånböckernas olika funktioner. Detta kan överföra ansvaret för hanteringen av fullmaktsuppgifter till de ekonomiska aktörerna och minska behovet av att upprätthålla information om befullmäktigade företrädare i centraliserade register. På så sätt kan man se till att informationen är aktuella när hanteringen av fullmaktsuppgifter kan automatiseras utifrån de ekonomiska aktörernas interna ansvar och roller. Under beredningen är det dock nödvändigt att precisera förhållandet mellan hanteringen av användarrättigheter till företagsplånböcker och deras inverkan på de nationella registerbaserade fullmakter som administreras via Suomi.fi-fullmakter.

Europeiska företagsplånböcker tillhandahålls på marknadsvillkor och det kan antas att det uppstår konkurrens när de tillhandahålls. För närvarande finns det inga helt motsvarande serviceenheter. Numera tillhandahålls stark autentisering i Finland på marknadsvillkor i förtroendenätet för stark autentisering, som regleras i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Som ovan konstateras finns det dock för närvarande inga starka verktyg för elektronisk identifiering för juridiska personer. Elektroniska signatur- och stämplingstjänster som hör till företagsplånböckernas funktioner tillhandahålls på marknaden, men i allmänhet som separata tjänster. I fråga om utbudet av elektroniska attributsintyg är tjänsterna fortfarande under utveckling. Eventuella tilläggsfunktioner i företagsplånböckerna kan skapa konkurrensfördelar för företag som tillhandahåller företagsplånböcker och främja innovationer som gör det möjligt att förverkliga den eftersträlvade nyttan av företagsplånböckerna exempelvis genom automatisering av processerna.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till grundläggande och mänskliga rättigheter

Förslaget är betydelsefullt med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Innehavarna av europeiska företagsplånböcker är ekonomiska aktörer eller offentliga organ. I praktiken kan dock även fysiska personer i vissa fall vara innehavare. Detta gäller exempelvis i situationer där fysiska personer är självständiga yrkesutövare eller enskilda näringsidkare. Dessutom kan man utifrån funktionerna i företagsplånboken enligt förslaget och den utredning som kommissionen hittills gett bedöma att företagsplånboken kan innehålla personuppgifter.

Behandlingen av personuppgifter i anslutning till den europeiska företagsplånboken ska alltså överensstämma med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *allmän dataskyddsförordning*). Vid behandlingen av förslaget ska författningarnas förhållande till dataskyddsregleringen bedömas ytterligare med beaktande av i synnerhet den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i anslutning till företagsplånboken och principen om ändamålsbundenhet.

7 Ålands behörighet

Ärendet hör enligt 5 kap. 27 och 29 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till rikets lagstiftningsbehörighet. Förslaget innehåller dock vissa bestämmelser för vilkas del Ålands ställning ännu måste bedömas noggrannare under förhandlingarna. Till den del förslagets bestämmelser gäller myndigheternas informationssystem, informationshanteringsprocesser och vidareutnyttjande av information, inklusive offentlighets- och personuppgiftsskyddet, omfattas förslagets lagstiftningsbehörighet av landskapets lagstiftningsbehörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av förslaget inleddes i rådet den 25 november 2025 med en föredragning av kommissionen vid ett möte för arbetsgruppen för telekommunikation. I egenskap av ordförandeland för Europeiska unionens råd har Cypern som mål att uppnå rådets allmänna vision av förslaget i telekommunikationsrådet i juni 2026. I Europaparlamentet ansvarar utskottet för industri, forskning och energi (ITRE) för huvudbehandlingen av förslaget och även andra utskott deltar i behandlingen.

De övriga medlemsstaterna har inte ännu offentliggjort sina ståndpunkter. Flera medlemsstater har dock inledningsvis varit positivt inställda till förslaget och stöder dess målsättningar. Medlemsstaternas frågor gäller i synnerhet det praktiska genomförandet av den europeiska företagsplånboken och dess förhållande till regleringen i den reviderade eIDAS-förordningen och den europeiska digitala identitetsplånboken.

9 Den nationella behandlingen av förslaget

Statsrådets skrivelse har beretts vid finansministeriet i samarbete med arbets- och näringsministeriet. Under beredningen har Patent- och registerstyrelsen, Skatteförvaltningen och Transport- och kommunikationsverket hörts.

Förslaget och utkastet till U-skrivelse har behandlats i ett skriftligt förfarande i kommunikationssektionen (EU-19) och konkurrenskraftssektionen (EU-8) den 7–12 januari 2026.

Skriftliga kommentarer om förslaget och utkastet till U-skrivelse har dessutom begärts av den strategiska samarbetsgruppen för företagets digitala ekonomi som leds av Patent- och registerstyrelsen den 7–12 januari 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att kommissionens förslag till lagstiftning om europeiska företagsplånböcker i allmänhet är viktigt och understöder dess mål att förenkla och underlätta verksamheten mellan ekonomiska aktörer och offentliga organ samt mellan ekonomiska aktörer.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att det inom EU redan finns bestämmelser som gäller gränsöverskridande elektronisk ärendehantering och informationsutbyte eller som i övrigt är betydelsefulla med tanke på det nu givna förslaget. Statsrådet anser att det är viktigt att den föreslagna lagstiftningen samordnas med den övriga EU-lagstiftningen. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid SDG-förordningen och det OOTS-system som genomförts med stöd av den, samt vid BRIS-systemet som grundar sig på bolagsrättsdirektivet. Det är viktigt att regleringen av den europeiska företagsplånboken tillsammans med andra EU-bestämmelser

bildar en enhetlig och begriplig helhet där medlemsstaterna eller tillhandahållarna av tjänster inte åläggs överlappande eller motstridiga skyldigheter.

Statsrådet förhåller sig positivt till att den europeiska företagsplånboken till sin terminologi och sina funktioner stöder sig på den reviderade eIDAS-förordningen. Statsrådet anser det dock nödvändigt att den praktiska interoperabiliteten mellan den föreslagna europeiska företagsplånboken och den europeiska digitala identitetsplånboken enligt den reviderade eIDAS-förordningen preciseras ytterligare.

Statsrådet förhåller sig i princip positivt till den föreslagna principen om likvärdighet. Man måste dock säkerställa att principens innehåll är så enhetligt som möjligt med de rättsverkningar som föreskrivs för de betrodda tjänsterna i den reviderade eIDAS-förordningen.

Statsrådet understöder att EUID-koden enligt bolagsrättsdirektivet i första hand ska användas som unik identifieringskod för innehavaren av en företagsplånbok. Statsrådet fäster dock uppmärksamhet vid att alla ekonomiska aktörer för närvarande inte tillhandahålls koden i fråga, att en del av de registrerade ekonomiska aktörerna inte har tillräckliga uppgifter i synnerhet om de personer som har rätt att företräda bolaget och att alla ekonomiska aktörer för närvarande inte nödvändigtvis alla registreras i Finland. Det är viktigt att det vid registreringen av nya unika identifieringskoder och nya ekonomiska aktörer är möjligt att utnyttja befintliga register och tillhörande förfaranden samt andra motsvarande befintliga system.

Statsrådet anser det vara viktigt att en tillräcklig säkerhetsnivå förutsätts i utvecklingen av europeiska företagsplånböcker. Statsrådet erkänner dock att det med tanke på tillhandahållandet av företagsplånböcker och deras utbredning är avgörande att det är så lätt som möjligt att använda företagsplånboken på ett flexibelt sätt i olika situationer. I de krav som ställs på företagsplånböcker ska man allmänt sträva efter att hitta en ändamålsenlig balans mellan säkerhet, tillförlitlighet och användbarhet som främjar användningen. I detta sammanhang anser statsrådet det viktigt att även förebyggandet av missbruk beaktas i regleringen av europeiska företagsplånböcker.

En funktion i den europeiska företagsplånboken är att införa en tillförlitlig kommunikationstjänst. Statsrådet anser det viktigt att förtydliga ramarna för införandet av tjänsten och förhållandet till befintliga e-tjänster som gör det möjligt att skicka och ta emot meddelanden elektroniskt. I anslutning till funktionerna i företagsplånboken understöder statsrådet att företagsplånboken också möjliggör automatisering av verksamheten. Statsrådet förhåller sig positivt till att skapa ett europeiskt digitalt register. Det är dock viktigt att befintliga register kan utnyttjas för ändamålet.

Statsrådet anser att det är viktigt att man hittar en ändamålsenlig och kostnadseffektiv balans mellan de offentliga organens skyldigheter och de ekonomiska aktörernas möjligheter att använda företagsplånboken. I stället för en omfattande skyldighet kan man hitta en balans exempelvis genom att identifiera de viktigaste användningsfallen, göra det möjligt att stegvis sköta ärenden med en europeisk företagsplånbok eller göra det möjligt att sköta ärenden med en företagsplånbok, men lämna metoderna för att uppfylla skyldigheten till medlemsstaten. I vilket fall som helst anser statsrådet att det är mycket viktigt att de nuvarande elektroniska systemen fortfarande kan användas parallellt med företagsplånboken, om medlemsstaten bedömer att det behövs. Dessutom ska man beakta de särskilda krav på sekretess och informationshantering som är bindande för de offentliga organen, och användningen av företagsplånboken får inte äventyra uppfyllandet av dessa krav.

I förslaget ska man i högre grad beakta användningen av företagsplånboken även i interaktionen mellan ekonomiska aktörer. Statsrådet understöder utgångspunkten att man i tillhandahållandet av europeiska företagsplånböcker stöder sig på marknadsvillkor i stället för att medlemsstaterna blir skyldiga att tillhandahålla en europeisk företagsplånbok.

I förslaget föreslås flera olika tidsfrister för fullgörandet av medlemsstatens skyldigheter samt för tillsynsmyndighetens åtgärder. Det är viktigt att se till att tidsfristerna ger tillräckligt med tid för att uppfylla de skyldigheter och vidta de åtgärder som förslaget förutsätter. I förslaget förutsätts som en åtgärd i anslutning till tillsynen en möjlighet att påföra administrativa sanktionsavgifter och till denna del är det viktigt att säkerställa att det nationella handlingsutrymmet bevaras vid påförandet av de administrativa sanktionsavgifterna. För de nationella myndigheternas del är det viktigt att säkerställa ett tillräckligt nationellt handlingsutrymme för medlemsstaterna att besluta om den behöriga myndigheten för varje uppgift. I fråga om den bestämmelse om sanktioner som föreslås i förslaget ska man i den fortsatta beredningen dessutom fästa uppmärksamhet vid kommissionens planerade behörighet att bestämma sanktioner genom genomförandeakter. Till denna del ska regleringen bedömas ännu noggrannare bl.a. med tanke på dess nödvändighet och proportionalitet.

Förslaget innehåller också flera andra befogenheter för kommissionen att anta genomförandeakter. I samband med den fortsatta beredningen ska man se till att kommissionens befogenheter är proportionerliga, ändamålsenliga, tydliga och noggrant avgränsade, så att lagstiftnings- och genomförandebefogenheter inte överförs till kommissionen i fråga om de centrala delarna av rättsakten.